

Strategija vključevanja in raznolikosti konzorcija Skupnosti višjih strokovnih šol

1. Uvod

Skupnost višjih strokovnih šol Republike Slovenije (v nadaljevanju: Skupnost VSŠ) deluje kot koordinator konzorcija, ki povezuje višje strokovne šole (VSS) po vsej Sloveniji in zanje koordinira izvajanje mobilnosti Erasmus+ v okviru aktivnosti KA131-HED ter KA130-HED. Skupnost VSŠ sama ni izobraževalna ustanova, ne izvaja študijskih programov in nima lastnih študentov. Njena vloga je podporna, povezovalna in razvojna: institucijam članicam omogoča dostop do mednarodnih priložnosti, nudi podporo pri administrativnih postopkih in jih poenostavlja (kjer je to mogoče), skrbi za enotne standarde kakovosti ter podpira inkluzivne prakse.

Kot koordinatorka konzorcija si Skupnost VSŠ prizadeva, da so mobilnosti Erasmus+ dostopne čim širšemu krogu študentov in zaposlenih na članicah konzorcija – ne glede na njihove osebne okoliščine, ovire, potrebe ali stopnjo predhodnih izkušenj. Inkluzijo v tej strategiji razumemo široko: kot proces, pri katerem se sistem prilagaja raznolikosti študentov in osebja ter odpravlja ovire za polno sodelovanje – ne le kot pravno varstvo določenih skupin. Ne govori zgolj o posebnih potrebah, temveč o pravičnejši obravnavi različnih življenjskih okoliščin in priložnosti. V skladu z obstoječimi dobrimi praksami posameznih članic konzorcija razumemo inkluzijo tudi kot načelo, ki presega formalne opredelitve v zakonodaji in zajema vse vidike delovanja šol, Erasmus+ mobilnosti pa pri tem niso izjema.

Ta strategija je pripravljena kot **krovni dokument**, ki ga lahko članice konzorcija uporabijo kot temelj, okvir ali primer dobre prakse pri oblikovanju lastnih institucionalnih strategij vključevanja in raznolikosti.

Dokument temelji na ključnih nacionalnih in evropskih razvojnih dokumentih ter strokovnih podlagah s področja višjega strokovnega izobraževanja. Upoštevani so bili Strategija višjega strokovnega izobraževanja v Republiki Sloveniji za obdobje 2020–2030, veljavni Razvojni načrt Skupnosti VSŠ 2020–2025, pri čemer smo pomembne poudarke na področju inkluzije vključili tudi v novi Razvojni načrt Skupnosti VSŠ za obdobje 2026–2030. Dokument hkrati temelji na evropski Strategiji vključevanja in raznolikosti, pri čemer smo izhajali iz posebnosti in potreb slovenskega višjega strokovnega izobraževanja.

Dodatno je strategija oblikovana na podlagi ugotovitev in priporočil projekta [InclusiVET](#), ki poudarja pomen vključujočega udejstvovanja učečih se, fleksibilnih oblik sodelovanja ter močnih podpornih in predstavniških struktur v poklicnem in strokovnem izobraževanju. Skupnost VSŠ je kot partnerica v konzorciju InclusiVET namreč sooblikovala ta politična priporočila in s strategijo prevzema vlogo nosilke njihovega prenosa v slovenski prostor višjega strokovnega izobraževanja, zlasti na področju mobilnosti Erasmus+.

2. Cilji Strategije vključevanja in raznolikosti konzorcija Skupnosti višjih strokovnih šol

Glavni namen strategije je ustvariti pogoje, v katerih lahko vsaka članica konzorcija enakovredno omogoča vključujoče, dostopne in pravične mobilnosti Erasmus+.

Konkretni cilji so:

1. **Odpravljanje ovir za udeležbo:** Skupnost VSŠ skupaj s članicami konzorcija vzpostavlja podporne mehanizme za študente in osebe z manj priložnostmi ter pomaga prepoznavati različne vrste ovir.
2. **Krepitev dostopnosti Erasmus+ mobilnosti za vse profile študentov VSŠ:** Študenti VSŠ so pogosto zaposleni, živijo na podeželju ali v drugih oddaljenih okoljih, imajo družinske obveznosti ali se soočajo z ekonomskimi omejitvami. Strategija zato posebej poudarja pomen kratkoročnih kombiniranih mobilnosti in kombiniranih intenzivnih programov (KIP/BIP), saj se te oblike izkažejo kot najučinkovitejše pri vključevanju študentov z manj priložnosti v Erasmus+ aktivnosti. Analiza anket o spremljanju mobilnosti namreč kaže, da jih pozitivna izkušnja s takšnimi oblikami mobilnosti pogosto motivira tudi za kasnejšo udeležbo v daljših mobilnostih.
3. **Podpora članicam konzorcija pri razvoju lastnih inkluzivnih praks:** Skupnost VSŠ nudi smernice, svetovanje, redna usposabljanja na različnih strokovnih področjih znotraj višjega strokovnega šolstva in skupne rešitve, ki šolam pomagajo identificirati in nasloviti specifične ovire njihovih udeležencev.
4. **Zagotavljanje poštenega, transparentnega in vključujočega dostopa do mobilnosti:** Vse članice konzorcija spodbujamo k poenotenim in pravičnim postopkom izbora, ki temeljijo na dostopnosti, ne na morebitnih predhodnih privilegijih.
5. **Usklajeno spremljanje, evalvacija in izboljševanje inkluzivnih ukrepov:** Skupnost VSŠ redno zbira podatke preko [internega obrazca za spremljanje mobilnosti in izkušenj udeležencev](#), jih analizira in na podlagi tega nadgrajuje sistemske rešitve.

2.1 Povezava z evropskimi in nacionalnimi politikami

Strategija se umešča v širši evropski in nacionalni okvir politik poklicnega in strokovnega izobraževanja ter mobilnosti. Pri tem se upošteva zlasti:

- priporočila Sveta EU na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki poudarjajo socialno pravičnost, prožnost in odpornost sistemov;
- okvir EQAVET in z njim povezane kazalnike, ki jih je mogoče prilagoditi tudi spremljanju vključenosti in udejstvovanja študentov;
- nacionalne razvojne dokumente za VET ter pobude, povezane z zelenim in digitalnim prehodom.

Politična priporočila projekta InclusiVET dodatno opozarjajo na potrebo, da se vprašanja vključevanja, udejstvovanja in zastopanosti učečih se dosledno odražajo v sistemih zagotavljanja kakovosti. Ta strategija zato predvideva, da se načela inkluzije

in angažiranosti vgradijo tudi v notranje sisteme kakovosti VSS ter v spremljanje mobilnosti Erasmus+ na ravni konzorcija.

3. Ciljne skupine

V skladu z evropskim okvirom strategija obravnava vse udeležence z manj priložnostmi, ki zaradi okoliščin težje dostopajo do mobilnosti. Med njimi so lahko:

- udeleženci s specifičnimi potrebami (fizičnimi, duševnimi, senzoričnimi);
- osebe s kroničnimi zdravstvenimi stanji;
- posamezniki iz težjih ekonomskih razmer;
- osebe z geografskimi ovirami (oddaljena, ruralna območja);
- posamezniki s kulturnimi ali jezikovnimi ovirami;
- osebe s socialnimi ovirami in različnimi oblikami marginalizacije;
- člani družin s posebnimi okoliščinami (samohranilstvo, rejništvo ipd.).

Specifika VSS kaže, da so med najpogosteje prisotnimi ovirami:

- **ekonomske ovire**, povezane z nižjim socioekonomskim položajem;
- **geografske ovire**, saj veliko študentov prihaja iz manjših krajev, kjer je mobilnost redkeje doživeta kot naraven del izobraževanja;
- **obveznosti do družine ali dela**, ki pogosto zmanjšujejo možnost za daljše mobilnosti;
- **kulturni in jezikovni izzivi**, ki so izrazitejši pri tistih, ki imajo manj stika z mednarodnim okoljem;
- **zdravstvene ovire**, ki lahko vplivajo na možnost učinkovitega sodelovanja v mobilnosti.

V skladu z razčlenitvijo konceptov v dokumentu IncludiVET strategija uporablja naslednje pojme:

- **Nezadostna zastopanost**: primeri, ko določene skupine študentov (npr. starejši, delovno aktivni, študenti z invalidnostjo) niso prisotne v mobilnostih v razmerju, ki odraža njihovo prisotnost v populaciji VSS.
- **Vključevanje**: preseganje zgolj formalnega dostopa do priložnosti – vključevanje pomeni tudi prilagoditev pogojev, prepoznavanje potreb, odpravljanje stigme ter usmerjenost k pravičnim izidom za vse.
- **Angažiranost učech se**: celostno in strukturirano sodelovanje študentov v vseh vidikih izobraževalne izkušnje – od učilnice, mobilnosti, kakovosti do institucionalnega odločanja.

Omenjena razumevanja usmerjajo vse nadaljnje ukrepe strategije.

V skladu z vodnikom za prijavitelje (verzija 2025) in Strategijo vključevanja in raznolikosti Evropske komisije ter v duhu že obstoječih strategij naših članic, strategija konzorcija prepozna osem glavnih kategorij ovir, ki lahko vplivajo na vključevanje v mobilnosti:

- **posebne potrebe** (fizične, duševne, intelektualne ali senzorične motnje);
- **zdravstvene težave** (kronične bolezni, druga telesna ali duševna stanja);
- **ovire, povezane s sistemi izobraževanja in usposabljanja** (npr. nižja učna uspešnost, zgodnje opuščanje šolanja, nizka predhodna izobrazba);

- **kulturne razlike** (migrantsko ali begunsko ozadje, pripadnost manjšinam, jezikovne ovire, težave s kulturno vključenostjo);
- **družbene ovire** (socialna marginalizacija, specifične družinske okoliščine, izkušnje institucionalne oskrbe ipd.);
- **ekonomske ovire** (nizek dohodek, prejemanje socialnih transferjev, življenje v negotovih razmerah, potreba po delu ob študiju);
- **ovire, povezane z diskriminacijo** (po spolu, starosti, etnični pripadnosti, religiji, prepričanju, spolni usmerjenosti, invalidnosti ali njihovih kombinacijah);
- **geografske ovire** (oddaljena ali podeželska območja, slaba infrastruktura, omejen javni prevoz).

Omenjena razvrstitev članicam konzorcija pomaga pri prepoznavanju študentov z manj priložnostmi ter pri oblikovanju ciljno usmerjenih ukrepov za vključevanje v mobilnosti.

Za potrebe konzorcija Skupnosti VSŠ med udeležence z manj priložnostmi prištevamo zlasti:

- **študente, ki prejemanje denarne socialne transferje ali živijo v gospodinjstvih z nizkim dohodkom;**
- **študente, ki ob študiju delajo ali imajo druge pomembne skrbstvene obveznosti;**
- **študente z odločbami ali internimi statusi** (npr. študent s posebnimi potrebami, študent s posebnim statusom športnika, starša ipd.);
- **študente z bistveno slabšimi geografskimi pogoji** (oddaljenost od večjih središč, omejen javni prevoz);
- **študente z migrantskim, begunskim ali manjšinskim ozadjem;**
- **študente, ki imajo izkušnje institucionalne oskrbe ali drugih oblik socialne marginalizacije.**

Posamezne VSŠ svoje specifične skupine podrobneje opredelijo v notranjih aktih (npr. pravilih o študentih s posebnim statusom, pravilih prilagajanja študija študentom s posebnimi potrebami), konzorcij pa jim pri tem nudi usmeritve in primere dobrih praks.

4. Ukrepi za spodbujanje vključevanja

4.1. Ozaveščanje in informiranje

Skupnost VSŠ zagotavlja:

- jasno, dostopno, razumljivo komunikacijo o razpisih in možnostih dodatnih podpor;
- prilagojene predstavitve za študente in osebje na vsaki članici konzorcija;
- usmerjeno komuniciranje do skupin z manj priložnostmi;
- Informiranje o delavnicah, webinarjih in gradivih, ki so na voljo s področja inkluzije

V skladu z ugotovitvami InclusiVET se komunikacija nadgrajuje v smeri večje vidnosti raznolikosti. To vključuje:

- zavestno uporabo podob in narativov, v katerih se prepoznajo tudi študenti z manj priložnostmi;
- sodelovanje tovrstnih študentov pri sooblikovanju komunikacijskih vsebin in kanalov;
- promocijo mobilnosti kot priložnosti za osebni razvoj, državljansko udejstvovanje in krepitev mehkih veščin, ne le kot akademski oz. študijski dosežek.

Institucije članice so spodbujene k organiziranju delavnic, informativnih dogodkov ter osebnega svetovanja, pri čemer naj namenijo poseben poudarek skupinam, ki so tradicionalno manj prisotne v mobilnostih.

Kot primere dobrih praks strategija izpostavlja:

- namenske informativne dogodke za študente z manj priložnostmi;
- osebna svetovalna srečanja in motivacijske pogovore s študenti, pri katerih šola prepozna velik potencial za mobilnost;
- sodelovanje z lokalnimi organizacijami in službami, ki delajo z ranljivimi skupinami (npr. CSD, mladinski centri, NVO);
- uporabo različnih komunikacijskih kanalov (spletna stran, družbena omrežja, interno obveščanje), prilagojenih ciljnim skupinam.

4.2. Podpora pri prijavi in pripravi na mobilnost

Za udeležence z manj priložnostmi se omogoča:

- pomoč pri izpolnjevanju prijavnih dokumentacij (tudi v obliki ciljnih svetovalnih ur ali spletne podpore ali tedenskih konzultacij);
- prilagojena jezikovna in kulturna priprava, ki naslavlja tudi strah pred neznanim okoljem, administrativnimi postopki in jezikom;
- možnost spremljevalne osebe pri mobilnostih, kadar to utemeljujejo potrebe udeleženca;
- izvedba pripravljanih obiskov, kadar je to potrebno za preverjanje ustreznosti pogojev in podpore.

V duhu priporočil InclusiVET se študente že v fazi prijave spodbuja, da aktivno sodelujejo pri oblikovanju svojih učnih ciljev in načrta mobilnosti.

Šole članice konzorcija so zato spodbujene, da:

- zagotavljajo mentorstvo ali tutorstvo za študente z manj priložnostmi pri pripravi prijavnih dokumentacij;
- študentom pomagajo pri oddaji vlog za finančno podporo in vključitvene dodatke;
- omogočajo dodatne svetovalne ure pred odhodom, kjer se obravnavajo tudi osebni in socialni vidiki mobilnosti (npr. usklajevanje z delom, zdravstvene prilagoditve).

V praksi to pomeni, da mobilnost ni »ponujena« kot vnaprej zapakiran produkt, temveč kot proces sooblikovanja med študentom, koordinatorjem konzorcija, šolo in gostiteljem.

4.3. Finančna podpora in prilagoditve

V skladu s pravili Erasmus+ Skupnost VSŠ omogoča:

- vključitvene dodatke za upravičene posameznike;
- kritje posebnih potreb po dejanskih stroških, kadar je to potrebno za kakovostno izvedbo mobilnosti;
- spodbujanje kratkoročnih kombiniranih mobilnosti, ki minimalizirajo stroške in morebitno odsotnost z delovnega mesta ali iz družinskega okolja.

Na podlagi ugotovitev projekta InclusiveVET strategija poudarja, da kakršnakoli tovrstna finančna podpora ne sme biti razumljena zgolj kot »dodatek«, temveč kot strukturiran mehanizem odstranjevanja ovir.

Za udeležence z ekonomsko, socialno ali geografsko prikrajšanostjo se lahko kot dokazila upoštevajo npr.:

- **potrdila o prejemanju socialnih transferjev za študenta ali člane gospodinjstva;**
- **zdravniška potrdila, odločbe ali mnenja strokovnjakov pri zdravstvenih in posebnih potrebah;**
- **dokazila o stalnem prebivališču na oddaljenem ali infrastrukturno slabše opremljenem območju;**
- **dokumenti, ki izkazujejo položaj v izobraževalnem sistemu** (npr. status odraslega udeleženca, nizka predhodna izobrazba).

Konzorcij spodbuja šole, da te kriterije uporabljajo pregledno in dosledno, pri čemer se izogibajo stigmatizaciji ter vedno izhajajo iz načela zaupanja in spoštovanja dostojanstva študentov.

Kot primer dobre prakse se kaže vezava dodatnih finančnih spodbud na prejemanje socialnih transferjev ali druge jasno opredeljene pokazatelje ekonomske in socialne ranljivosti, ob hkratni možnosti, da šole upoštevajo tudi specifične življenjske okoliščine, ki niso vedno razvidne iz formalnih dokazil.

Priporočljivo je, da šole:

- v razpisih za mobilnosti posebej poudarijo ranljive ciljne skupine in možnosti vključitvenih dodatkov;
- jasno navedejo, katera dokazila se upoštevajo in kako se z njimi rokuje;
- zagotovijo razumen rok za oddajo dokazil ter možnost dodatne razlage ali razgovora v primeru nejasnosti.

Skupnost VSŠ zato:

- pripravlja jasna pojasnila o vrstah in pogojih vključitvenih dodatkov;
- spodbuja šole, da študente proaktivno informirajo o možnostih dodatne finančne podpore;
- podpira razvoj notranjih postopkov, ki zmanjšujejo administrativno breme za študente z manj priložnostmi.

4.4. Metodološka podpora članicam konzorcija

Skupnost VSŠ razvija in šolam nudi:

- enotne smernice in predloge dokumentov za bolj vključujoče prakse;
- svetovanje pri načrtovanju mobilnosti;
- primere dobrih praks iz mednarodnega okolja;
- spodbude za uporabo orodij, razvitih v okviru projekta InclusiVET (npr. samoocenjevalni okvirji, metodologija za vključujoče akcijske načrte).

Na ta način Skupnost VSŠ pomaga šolam pri premiku od ad-hoc rešitev k sistematičnemu, podatkovno podprtemu pristopu k inkluziji in vključujočemu udejstvovanju študentov.

Pri tem strategija konzorcija povzema in nadgrajuje temeljne elemente, ki se že pojavljajo v strategijah posameznih članic, kot so:

- izobraževanje in ozaveščanje zaposlenih o inkluziji;
- sistematično prepoznavanje izzivov, ovir in priložnosti za izboljšave;
- vzpostavitev jasnih podpornih mehanizmov (mentorstvo, svetovanje, prilagoditve študijskega procesa);
- vključevanje študentov, zaposlenih, staršev in drugih deležnikov v razvoj inkluzivne politike;
- redno spremljanje in evalvacija učinkov sprejetih ukrepov.

Ti elementi predstavljajo minimalni skupni imenovalec, ki ga konzorcij priporoča vsem šolam pri oblikovanju in posodabljanju lastnih strategij vključevanja.

4.5. Pravični in pregledni postopki izbire

VSŠ članice pri izboru udeležencev:

- uporabljajo jasna merila, ki ne izključujejo študentov z manj priložnostmi;
- zagotavljajo razumevanje različnih oblik ovir in jih upoštevajo pri interpretaciji meril;
- omogočajo individualne prilagoditve postopka (npr. dodatne razgovore, možnost oddaje prijave z ustno podporo, podaljšan rok za določene skupine);
- vključujejo predstavnike študentov v postopke posvetovanja pri oblikovanju kriterijev ali razpisov, kjer je to mogoče.

Na ta način se priporočila InclusiVET, ki poudarjajo demokratično udeležbo učečih se in boj proti percepciji »elitnih« ali le formalno dostopnih priložnosti, prenašajo tudi na področje Erasmus+ mobilnosti.

4.6. Spremljanje, evalvacija in stalne izboljšave

Skupnost VSŠ:

- zbira povratne informacije vseh udeležencev mobilnosti, zlasti pa spremlja izkušnje študentov z manj priložnostmi;
- spremlja, katere oblike ovir so najpogostejše, in o tem poroča članicam;
- oblikuje priporočila za nadaljnji razvoj praks vključevanja na ravni konzorcija in posameznih šol;
- spodbuja uporabo orodij za samoocenjevanje in notranje evalvacije, ki upoštevajo načela in priporočila InclusiVET.

Pri tem se udeležence mobilnosti (študente in osebe) spodbuja, da sodelujejo kot aktivni sogovorniki – npr. kot člani fokusnih skupin, recenzentskih skupin ali kot soavtorji predlogov izboljšav.

4.7. Vključujoče udejstvovanje študentov in predstavniških teles

V skladu z ugotovitvami InclusiVET je vključujoča mobilnost tesno povezana z vključujočo kulturo sodelovanja in zastopanosti. Skupnost VSŠ zato:

- spodbuja VSŠ k vzpostavitvi ali krejitvi študentskih predstavniških teles ter mehanizmov, preko katerih se študenti vključujejo v odločanje o mednarodnem sodelovanju;
- podpira vključevanje študentov v svetovalna telesa, delovne skupine in interne razprave o razvoju mobilnosti in inkluzije;
- promovira koncept »learner-led« oz. učečim se vodenih pregledov praks (npr. sooblikovanje vprašalnikov, prispevek k poročilom in analizam).

4.8. Usposabljanje osebja za inkluzijo in udejstvovanje

Skupnost VSŠ si bo prizadevala, da bo skupaj z članicami:

- pripravljala in izvajala usposabljanja za pedagoško in strokovno osebje o razumevanju raznolikosti, prepoznavanju ovir in vključujočih pristopih k mobilnostim;
- v programe usposabljanj vključevati vsebine, ki temeljijo na rezultatih projekta InclusiVET (npr. pomen časa, financ, vidnosti, identifikacije in dostopnosti za udejstvovanje študentov);
- spodbujati vključevanje tem, povezanih z aktivnim državljanstvom, demokratizacijo institucij in študentskim udejstvovanjem, v širše razvojne načrte šol.

4.9. Sodelovanje deležnikov in celostni pristop

V skladu s pristopom na ravni celotne institucije, ki ga poudarja InclusiVET, se strategija inkluzije ne omejuje zgolj na Erasmus+ mobilnosti, temveč spodbuja širšo kulturo sodelovanja. Skupnost VSŠ zato:

- povezuje šole, delodajalce, lokalne skupnosti in druge deležnike pri razvoju mobilnosti in spremljajočih aktivnosti;
- podpira projekte in pobude, v katerih študenti sooblikujejo šolsko okolje (npr. dogodke, kampanje, interne raziskave);
- krepi povezave med notranjimi sistemi kakovosti na VSŠ in cilji inkluzije ter udejstvovanja študentov.

5. Vloga Skupnosti višjih strokovnih šol

Skupnost VSŠ kot koordinator konzorcija:

- vzpostavlja skupne standarde kakovosti;
- podpira sodelovanje med članicami pri reševanju izzivov inkluzije;
- organizira usposabljanja in strokovna srečanja na temo vključevanja;
- razvija digitalna orodja, administrativne predloge in postopke, ki zmanjšujejo breme za VSŠ;

- spodbuja, da imajo vse članice urejene interne akte za študente s posebnimi potrebami in s posebnim statusom ter da se ti akti smiselno uporabljajo tudi pri načrtovanju in izvedbi mobilnosti;
- pomaga pri prenosu konkretnih rešitev in modelov, razvitih na posameznih šolah (npr. sistematična uporaba tutorstva, komisije za izbor kandidatov, jasni postopki pritožb), na druge članice.

Posebej pomembno je, da Skupnost VSŠ spodbuja razvoj kulture odprtosti, sodelovanja in pravičnosti, ki presega samo izvajanje mobilnosti. Pri tem se naslanja na obstoječe dobre prakse članic – med drugim na celostne pristope k dostopnosti fizičnega okolja, učnih gradiv in IKT ter na sistematične ukrepe za identifikacijo, informiranje in podporo študentov z manj priložnostmi.

Naloga konzorcija je, da te izkušnje zbere, prevede v skupne smernice ter jih ponudi kot referenčne modele tudi ostalim članicam.

6. Zaključek

Skupnost višjih strokovnih šol Republike Slovenije stremi k temu, da je Erasmus+ program odprt, dostopen in vključujoč za vse študente in zaposlene višjih strokovnih šol – ne glede na njihovo osebno ali študijsko ozadje. Iz izkušenj in dobrih praks članic konzorcija izhaja skupno vodilo te strategije: višje strokovno izobraževanje mora biti kakovostno in dosegljivo za vsakogar. Kot osrednje združenje višjih strokovnih šol želi Skupnost VSŠ sooblikovati okolje, v katerem raznolikost ni razumljena kot ovira, temveč kot prednost in vir novih priložnosti.

Sama strategija je živi dokument, ki se bo posodabljal in nadgrajeval v skladu z razvojem programa Erasmus+, specifičnimi potrebami članic konzorcija ter izkušnjami udeležencev. Njegov glavni namen je zagotavljanje enakovrednih priložnosti ter spodbujanje mednarodne odprtosti, ki je ključna za kakovosten razvoj višjega strokovnega izobraževanja v Sloveniji.